

2020:APHC:33861

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు
బుధవారం (జూన్ ఇరవై నాలుగవ రోజు)
రెండు వేల ఇరవై
PRESENT
గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ బట్టు దేవానంద్
రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 10337 ఆఫ్ 2020

మధ్య:

1. ఎన్.ఎస్. నాయక్ రాముడు నాయక్, వయస్సు 35 సం. టాటా 407 వాహన యజమాని
బేరింగ్ నెంబరు. AP39-TH-7063,
R/o. H.3-108, S.T. కాలనీ, పులగుట్టపల్లి
చిన్న తండా, గుంతకల్లు, అనంతపురం జిల్లా.

... పిటిషనర్(లు)

మరియు:

1. ప్రొహిబిషన్ ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ ద్వారా ఏపీ రాష్ట్ర రిప్రజెంటేటివ్
ఎక్సైజ్ శాఖ, సచివాలయం, అమరావతి, వెలగపూడి, గుంటూరు జిల్లా.
2. ప్రొహి డిప్యూటీ కమిషనర్. మరియు ఎక్సైజ్ అనంతపురం, అనంతపురం జిల్లా.
3. స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్ ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ స్టేషన్, గుంతకల్లు, అనంతపురం జిల్లా.

... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్(ల) తరపు న్యాయవాది: పిల్లిక్య్ లా సంస్థ
ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది: ప్రొహిబిషన్ ఎక్సైజ్ జీపీ
కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా చేసిన: ఉత్తర్వు

2020:APHC:33861

గౌరవనీయ శ్రీ జస్టిస్ బట్టు దేవానంద్

W.P.NO.10256 OF 2020, W.P.No.10308 OF 2020, W.P.NO.10310
OF 2020, W.P.No.9947 OF 2020, W.P.NO.10176 OF 2020,
W.P.NO.10337 OF 2020, W.P.NO.10349 OF 2020, W.P.NO.10407
2020, W.P.NO.10469 OF 2020, W.P.NO.10532 OF 2020,
W.P.NO.10533 OF 2020, W.P.NO.10540 OF 2020, W.P.NO.10601
2020, W.P.NO.10607 OF 2020, W.P.NO.10575 OF 2020,
W.P.NO.10604 OF 2020, W.P.No.10641 OF 2020 మరియు
W.P.NO.10698 OF 2020

24-06-2020

WP. నెం.10256 ఆఫ్ 2020

శ్రీమతి చందు శారద, భర్త వెంకట సాంబశివరావు,
వయస్సు 45 సంవత్సరాలు, నివాసం డి.నెం.399, మంచాల గ్రామం, చేబ్రోలు మండలం,
గుంటూరు జిల్లా మరియు ఇతరులు. ... పిటిషనర్లు

వర్సెస్.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం, దాని ప్రిన్సిపాల్ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నది
ప్రోహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిపార్ట్ మెంట్ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి,
వెలగపూడి, అమరావతి, గుంటూరు జిల్లాలో పాటు మరో ముగ్గురు.

... ప్రతివాదులు..

పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది: ఎన్.సత్యనారాయణ

ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది: అడ్వకేట్ జనరల్ (ఏపీ).

సారాంశం:

హాడ్ నోట్:

రిఫర్ చేసిన కేసులు:

1 AIR 2019 SC 3949 = 2019 (11) స్కేల్ 118

2 2014 (6) ALD 380

3 2012 (1) ALD 414

2020:APHC:33861

గౌరవనీయ శ్రీ జస్టిస్ బట్టు దేవానంద్

W.P.NO.10256 OF 2020, W.P.No.10308 OF 2020, W.P.NO.10310 OF 2020,
W.P.No.9947 OF 2020, W.P.NO.10176 OF 2020, W.P.NO.10337 OF
2020, W.P.NO.10349 OF 2020, W.P.NO.10407 2020, W.P.NO.10469 OF 2020,
W.P.NO.10532 OF 2020, W.P.NO.10533 OF 2020, W.P.NO.10540 OF 2020,
W.P.NO.10601 2020, W.P.NO.10607 OF 2020, W.P.NO.10575 OF 2020,
W.P.NO.10604 OF 2020, W.P.No.10641 OF 2020 మరియు
W.P.NO.10698 OF 2020

కామస్ ఆర్డర్:

పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది, అన్ని రిట్ పిటిషన్లలో ప్రతివాదుల తరపున హాజరైన
అడ్వోకేట్ జనరల్ వాదనలు వినిపించారు.

2) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968 లోని సెక్షన్ 34 (ఎ) కింద రాష్ట్రంలోని వివిధ
ప్రాంతాలకు చెందిన వివిధ స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్లు నమోదు చేసిన వివిధ నేరాలకు సంబంధించి
ప్రతివాదులు తమ వాహనాలను సీజ్ చేయడంలో ప్రతివాదులు తీసుకున్న చర్యకు వ్యతిరేకంగా
పిటిషనర్లు ఈ రిట్ పిటిషన్లను దాఖలు చేశారు (క్లుప్తంగా "చట్టం") మరియు కోర్టు విధించే కొన్ని
షరతులను నెరవేర్చడానికి పిటిషనర్లు సిద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ వారి వాహనాలను విడుదల
చేయకపోవడం.

3) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 34(ఎ) కింద ఎఫ్ఐఆర్లు నమోదైన మద్యం బాటిళ్ల
రవాణాకు సంబంధించి సీజ్ చేసిన వాహనాలను సంబంధిత అధికారులు విడుదల చేయడం లేదని
ఫిర్యాదు చేస్తూ ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ శాఖ అధికారులు, హోం శాఖ అధికారులపై ప్రతిరోజూ ఈ
కోర్టులో రిట్ పిటిషన్లు దాఖలవుతున్న విషయం తెలిసిందే. 1968. 24.09.2019 నాటి జీవో
ఎంఎస్ నెం.411 రెవెన్యూ (ఎక్సైజ్-2) శాఖ కింద అనుమతించిన మూడు మద్యం బాటిళ్లు లేదా

2020:APHC:33861

మూడు కంటే తక్కువ మధ్యం బాటిళ్లు మాత్రమే తమ వద్ద ఉన్నప్పటికీ, వారి వాహనాలను సీజ్ చేసి అక్రమంగా కేసులు నమోదు చేస్తున్నారని పిటిషనర్ల ఆరోపణ.

4) అన్ని కేసుల్లో పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది వాదనలు విన్న తర్వాత, రికార్డుల్లో ఉన్న ఆధారాలను పరిశీలించిన తర్వాత, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసిన తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం 1968లోని సెక్షన్ 34(ఎ)ను ఉల్లంఘించినందుకు మధ్యవర్తుల నివేదికల కింద సీజ్ చేసిన వాహనాలను సంబంధిత స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్లు సంబంధిత అధికారుల ముందు హాజరుపరచడం లేదని తెలుస్తుంది. ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 కింద సూచించిన ప్రక్రియను అనుసరించడం ద్వారా సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్.

ఉదాహరణకు గుంటూరు జిల్లా చేబ్రోలు పోలీస్ స్టేషన్ స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్ 27.05.2020న క్రైమ్ నెంబర్ 103లో ఏపీ 07 సీఎక్స్ 2977 ఉన్న మారుతి డిజైర్ వీడివ్ కారును సీజ్ చేశారు. సీజ్ చేసిన వాహనాన్ని ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 ప్రకారం నిర్దేశించిన ప్రక్రియను అనుసరించి సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు హాజరుపరచలేదని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది, ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ శాఖ తరపున హాజరైన అసిస్టెంట్ గవర్నమెంట్ స్ట్రీడర్ ఈ కోర్టు దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. నేటి వరకు..

6. పోలీస్ స్టేషన్ల ఆవరణలో వాహనాలను రోజుల తరబడి ఉంచడం వల్ల ఎండలు, వర్షం కారణంగా వాహనాలు దెబ్బతింటున్నాయని ఈ రిట్ పిటిషన్లలో పిటిషనర్ల ఆవేదన.

2020:APHC:33861

7) కొన్ని సందర్భాల్లో పిటిషనర్లు అంటే సీజ్ చేసిన వాహనాల యజమానులు సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్లు ఆశ్రయించారు మరియు ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 కింద ప్రొసీడింగ్స్ పెండింగ్లో ఉన్న వాహనాలను మధ్యంతర కస్టడీ కోసం వారు చేసిన దరఖాస్తులను స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్లు తమ ముందు హాజరుపరచలేదని, సీజ్ రిపోర్టులతో పాటు ఆ వాహనాలను సీజ్ చేశారు.

8) వందలాది వాహనాలు (అంటే) ద్విచక్ర వాహనాలు/4 చక్రాల వాహనాలను సంబంధిత అధికారుల ముందు సమర్పించకుండా పోలీస్ స్టేషన్లలో ఉంచారని, ఇది ప్రజల విస్తృత ప్రయోజనాలను దెబ్బతీస్తోందని ఈ కోర్టు దృష్టికి వచ్చింది.

9) 22.06.2020 న, ఈ రిట్ పిటిషన్లు ప్రవేశానికి జాబితా చేయబడినప్పుడు, పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది మరియు హోం మరియు ప్రొహిబిషన్ మరియు ఎక్సైజ్ శాఖల తరపున హాజరైన అసిస్టెంట్ గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ల సమర్పణలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, ఈ రిట్ పిటిషన్లలో ఇమిడి ఉన్న సమస్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఈ కోర్టు పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ను ఇరికించటం సముచితమని భావించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 2020 డబ్ల్యు.పి.నెం.10256లో ప్రతివాదిగా ఉంది.

10) ప్రతిరోజూ ఒకే అంశానికి సంబంధించి ఈ కోర్టులో కేసులు నమోదవుతున్న దృష్ట్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ డీజీపీ నుంచి కొన్ని అంశాలపై నిర్దిష్ట ఆదేశాలు తీసుకోవాలని అడ్వోకేట్ జనరల్ ను ఆదేశిస్తూ ఈ రిట్ పిటిషన్లను 23.06.2020కి వాయిదా వేసింది.

2020:APHC:33861

11) 23.06.2020 న ఈ రిట్ పిటిషన్లు విచారణకు వచ్చినప్పుడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ కార్యాలయం 22.06.2020 నాటి సర్క్యూలర్ మెమోను జతచేస్తూ 22.06.2020 నాటి మెమోను ఈ కోర్టు ముందు ఉంచారు. ఆ మెమోను పరిశీలించి, అడ్వోకేట్ జనరల్ చేసిన వాదనలు విన్న ఈ కోర్టు 22.06.2020న జారీ చేసిన ఆదేశాలను పాటించడం లేదని, ఆ ఉత్తర్వుల్లో నిర్దేశించిన నిర్దిష్ట ఆదేశాలను ఈ కోర్టు ముందు ఉంచలేదని భావించి డీజీపీని ఆదేశించింది. 22.06.2020 నాటి డబ్ల్యూ.సీ నెం.10256లో 4వ ప్రతివాదిగా ఎంపికైన ఆంధ్రప్రదేశ్ 24.06.2020న ఈ కోర్టు ముందు హాజరై ఆదేశాల్లో నిర్దేశించిన ఆదేశాలను సమర్పించాల్సి ఉంటుంది.

12) ఈ రోజు (అంటే 24.06.2020న) ఆంధ్రప్రదేశ్ డీజీపీ ఈ కోర్టుకు హాజరై 22.06.2020న ఈ కోర్టు ఆదేశాల మేరకు తన ప్రమాణ స్వీకార అఫిడవిట్ రూపంలో ఆదేశాలు సమర్పించారు. 4వ ప్రతివాది దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్ ను రికార్డులో ఉంచారు. ప్రస్తుత అంశానికి సంబంధించిన అఫిడవిట్ లోని పేరా నెం.5, 6, 9, 10లోని అంశాలను ఈ కింది విధంగా పొందుపరిచారు.

5. సీజ్ చేసిన వాహనాలను అవసరానికి మించి ఎక్కువ సేపు పోలీస్ స్టేషన్లలో ఉంచడం లేదని పేర్కొన్నారు. స్వాధీనం చేసుకున్న వాహనాలను డాక్యుమెంట్ల నిజానిజాలను పరిశీలించడం, యాజమాన్యం ఏర్పాటు వంటి చట్టపరమైన ప్రక్రియలు పూర్తయ్యే వరకు పోలీస్ స్టేషన్లలో ఉంచుతారు. సీజ్ చేసిన వాహనాలను జప్తు అధికారి యజమానికి మధ్యంతర విడుదలకు ఆదేశించే విధానం కూడా ఉంది. ఇది సాధారణంగా ఎండ మరియు వర్షానికి గురికావడం వల్ల వాహనాలకు కలిగే నష్టాన్ని నివారిస్తుంది. వాహనాల కస్టడికి అర్హులైన వ్యక్తులు ఎల్లప్పుడూ ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ను మధ్యంతర కస్టడికి తరలించవచ్చు, అతను పాక్షిక జ్యుడిషియల్ అధారిటీ. పిటిషనర్లు అటువంటి సముచితమైన మరియు సమర్థవంతమైన చట్టపరమైన పరిష్కారాన్ని

2020:APHC:33861

పొందలేదు మరియు రిట్ పిటిషన్లు దాఖలు చేయడం ద్వారా నేరుగా గౌరవ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు, అవి నిర్వహించబడవు.

6. ఈ గౌరవనీయ న్యాయస్థానం 22.06.2020న నాకు తెలియజేసిన ఉత్తర్వులకు అనుగుణంగా, 22.06.2020 నాటి ఆర్డీ నెం.416/ఎఫ్1/2020 ద్వారా ఒక సర్క్యూలర్ మెమోరాండం జారీ చేయబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968 మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రొహిబిషన్ యాక్ట్, 1995 కింద సూచించిన ప్రక్రియను అనుసరించి ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు అలా స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తిని సమర్పించి, సమ్మతిని నివేదించడం. ఈ సర్క్యూలర్ మెమోలో, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ మరియు బ్యాచ్ లో లేవనెత్తిన సమస్యలకు సమాధానం ఇవ్వడానికి బాధ్యతను సక్రమంగా దాఖలు చేయడం ద్వారా కేసులను సమీక్షించాలని మరియు జాప్యానికి కారణాలు మరియు లోపాలు ఏవైనా ఉంటే తెలుసుకోవాలని యూనిట్ అధికారులందరినీ ఆదేశించినట్లు నేను తెలియజేస్తున్నాను. 22.06.2020 నాటి సర్క్యూలర్ మెమోను 23.06.2020 న గౌరవనీయ న్యాయస్థానం పరిశీలన కోసం ఈ గౌరవనీయ న్యాయస్థానం ముందు ఉంచమని అభ్యర్థించామని, దీనిని ఈ గౌరవనీయ న్యాయస్థానం ముందు దాఖలు చేయడానికి విద్యావంతులైన అడ్వకేట్ జనరల్ కార్యాలయానికి తెలియజేయాలని అభ్యర్థించారని, తదనుగుణంగా దీనిని 23.06.2020 నాటి ప్రభుత్వ ప్లీడర్ కార్యాలయం మెమో ద్వారా అప్లోడ్ చేశారని నేను తెలియజేస్తున్నాను.

9. పై పరిస్థితుల దృష్ట్యా, సంబంధిత యూనిట్ అధికారుల నుండి అవసరమైన సమాచారం పొందిన తరువాత వ్యక్తిగత కేసులకు సంబంధించి సమస్యలకు సమాధానం ఇవ్వడానికి మరింత సమయం తీసుకునేలా ఈ కార్యాలయం ఇప్పటికే 22.06.2020 న జారీ చేసిన సర్క్యూలర్ మెమోకు సంబంధించి ఆ వైఖరిని అంచనా వేయాలని నా కార్యాలయం విజ్ఞులైన అడ్వకేట్ జనరల్కు లిఖితపూర్వక ఆదేశాలు ఇచ్చిందని నేను తెలియజేస్తున్నాను.

2020:APHC:33861

10. 22.06.2020 నాటి ఉత్తర్వుల్లో సూచించిన అంశాలకు సమాధానాలు ఇవ్వడంలో గౌరవనీయ న్యాయస్థానం ఇచ్చిన ఆదేశాలను ధిక్కరించే ఉద్దేశం ఏదీ లేదని, ఆ ఉత్తర్వుల్లో నిర్దేశించిన విధంగా అడ్వోకేట్ జనరల్కు అందజేయాలని కోరుతున్నాను.

13) నాలుగో ప్రతివాది దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్లోని అంశాలను పరిశీలిస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్ డీజీపీ 22.06.2020న అడ్వోకేట్ జనరల్కు లిఖితపూర్వక ఆదేశాలు సమర్పించినప్పటికీ, వాటిని 23.06.2020న ఈ కోర్టు ముందు ఉంచలేదని తెలుస్తోంది. ఈ కోర్టు తన అసంతృప్తిని, ఆవేదనను వ్యక్తం చేయాలని భావించినప్పటికీ, రాజ్యాంగబద్ధమైన అధికారి అయిన మేధావి అడ్వోకేట్ జనరల్ పదవి హోదా దృష్ట్యా, ఈ కోర్టు గురించి ఎటువంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయకుండా, అది వారి విజ్ఞతకే వదిలివేయబడింది. కేసుల సక్రమమైన తీర్పు కోసం రాష్ట్ర న్యాయాధికారులు కోర్టుకు సహకరించాలని, ఈ కోర్టు గౌరవాన్ని, హుందాతనాన్ని, ఔన్నత్యాన్ని పరిరక్షించాల్సిన బాధ్యత ప్రతి న్యాయవాది, న్యాయాధికారులదేనని వేరే చెప్పనవసరం లేదు.

14) ఈ రిట్ పిటిషన్లలో ఇమిడి ఉన్న అంశం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం కింద సీజ్ చేసిన వాహనాలను పోలీసు అధికారులు మాత్రమే కాంపిటెంట్ అథారిటీ ముందు హాజరుపరచకపోవడానికి సంబంధించినది కాబట్టి, డీజీపీ దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్ దృష్ట్యా, ఇరు పక్షాల సమ్మతితో ఆంధ్రప్రదేశ్ రికార్డులో ఉంచబడింది. ఈ రిట్ పిటిషన్లను అడ్మిషన్ దశలోనే పరిష్కరిస్తారు.

15) సీజ్ చేసిన వాహనాలను సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు ప్రవేశపెట్టకుండా, "ప్రోహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ను ఆశ్రయించడం ద్వారా

2020:APHC:33861

పిటిషనర్ తగిన మరియు సమర్థవంతమైన చట్టపరమైన పరిష్కారాన్ని పొందడంలో విఫలమయ్యాడు మరియు రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయడం ద్వారా నేరుగా ఈ గౌరవనీయ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించాడు" అనే కారణంగా తన అఫిడవిట్ లోని పేరా నెం.5లో 4వ ప్రతివాది వాదన ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఆమోదయోగ్యం కాదు. 1968 ఏపీ ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 ప్రకారం 4వ ప్రతివాది వాదనను ఈ కోర్టు అంగీకరించడం లేదు.

16) తక్షణ కేసులకు సంబంధించిన సమస్యను పరిశీలించడానికి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968 లోని సంబంధిత నిబంధనలను వెలికితీస్తారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం 1968లోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం అక్రమ దిగుమతులు మొదలైన వాటికి సంబంధించిన జరిమానాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

(ఎ) ఏదైనా మాదకద్రవ్యాన్ని దిగుమతి చేసుకోవడం, ఎగుమతి చేయడం, రవాణా చేయడం, తయారు చేయడం, సేకరించడం లేదా కలిగి ఉండటం లేదా విక్రయించడం; లేదా

(బి)..

(సి) ....

(డి) ....

17) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968లోని సెక్షన్ 45 ప్రకారం, ఈ చట్టం ప్రకారం శిక్షార్హమైన ఏదైనా నేరం జరిగినప్పుడు, అటువంటి నేరం చేసిన ఏదైనా మాదకద్రవ్యాలు, సామగ్రి, స్టిల్, పాత్రలు, పనిముట్లు లేదా పరికరాలు జప్తు చేయబడతాయి.

18) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం 1968లోని సెక్షన్ 46 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

46. కొన్ని సందర్భాల్లో ఎక్సైజ్ అధికారుల జప్తు. - (1) ప్రస్తుతానికి ఈ చట్టం లేదా మరే ఇతర చట్టంలో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీ, సెక్షన్ 45 కింద జప్తుకు బాధ్యత వహించే ఏదైనా ఈ చట్టం నిబంధనల ప్రకారం స్వాధీనం చేసుకున్నా లేదా నిర్బంధించినా, అటువంటి ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకోవడం మరియు నిర్బంధించే అధికారి, ఎటువంటి సహేతుకమైన ఆలస్యం లేకుండా, ఆ ప్రాంతంపై అధికార పరిధి ఉన్న ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తిని సమర్పించాలి.

19) ముస్తఫా వరెన్ లో గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన నిష్పత్తి. యునైటెడ్ ప్రావిన్సెస్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1910 లోని సెక్షన్లు 60 మరియు 72 లను ఉల్లంఘించినందుకు వాహనాలను జప్తు చేసే కాంపిటెంట్ అథారిటీ యొక్క అధికారానికి సంబంధించి గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు గతంలో ఇచ్చిన తీర్పులను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం:

2020:APHC:33861

30. చట్టంలోని నిబంధనలను పరిశీలించిన తరువాత, వాహనాలను జప్తు చేయడానికి కలెక్టరుకు ప్రత్యేక అధికార పరిధి ఉందని మేము భావిస్తున్నాము మరియు స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులు వేగంగా అరుగుదల లేదా సహజ క్షీణతకు లోనైతే, అతను వాటిని చట్టంలోని సెక్షన్ 72 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (3) కింద సూచించిన విధంగా విక్రయించమని ఆదేశించవచ్చు. సీజ్ చేసిన వస్తువును విక్రయించినప్పుడు అమ్మకపు ఆదాయాన్ని పంపిణీ చేయడానికి సబ్ సెక్షన్ (4) వివరిస్తుంది. అరుగుదల మరియు సహజ క్షీణత లేదా ప్రజాప్రయోజనాల దృష్ట్యా అలా చేయడం సముచితం అయినప్పుడు. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 72లోని సబ్ సెక్షన్ (8) ప్రకారం, ఒక నేరం యొక్క ప్రాసిక్యూషన్ ఏర్పాటు చేయబడిన పరిస్థితిని వివరిస్తుంది, జప్తుకు ఆదేశించిన దానికి సంబంధించి, ఆ వస్తువు లేదా జంతువును కోర్టు ఆదేశాలకు అనుగుణంగా చట్టంలోని సెక్షన్ 72 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (4) నిబంధనలకు లోబడి పరిష్కరించాలి. చట్టంలోని సెక్షన్ 72లోని సబ్ సెక్షన్ (3) ప్రకారం త్వరితగతిన అరుగుదల లేదా సహజ క్షీణతకు లోనయ్యే స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులకు భిన్నంగా ప్రాసిక్యూషన్ పూర్తయిన తర్వాత సెక్షన్ 72లోని సబ్ సెక్షన్ (8)లో కోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులు ఉన్నాయి.

20) గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన నిష్పత్తి దృష్ట్యా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968లోని సంబంధిత నిబంధనలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించిన తరువాత, ఎక్సైజ్ చట్టం కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకుని నిర్బంధించిన అధికారి ఎటువంటి అకారణంగా ఆలస్యం చేయకుండా ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు సమర్పించాలని 1968 చట్టంలోని సెక్షన్ 46 స్పష్టం చేసింది. ప్రాంతంపై అధికార పరిధిని కలిగి ఉంది. అయితే ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లలో పిటిషనర్ల వాహనాలను కొంత కాలం ముందు సీజ్ చేసినప్పటికీ ఇప్పటి వరకు సంబంధిత

2020:APHC:33861

ప్రోహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు హాజరుపరచలేదు. ఈ పరిస్థితుల్లో పిటిషనర్లు ఈ కోర్టులో రిట్ పిటిషన్లు దాఖలు చేయకుండా సీజ్ చేసిన వాహనాలను విడుదల చేయాలని కోరుతూ క్వాసీ జ్యుడీషియల్ అథారిటీ అయిన ప్రోహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్లు సంప్రదించాలని 4వ ప్రతివాది చేసిన వాదన సమంజసం కాదు, అసమంజసం, చట్టవిరుద్ధం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 నిబంధనలకు విరుద్ధం. 1968.

21) మోటారు వాహనంతో సహా ఏదైనా ఆస్తిని మధ్యంతర కస్టడీకి అప్పగించడం అనేది అటువంటి ఆస్తిని జప్తు చేయడానికి అథారిటీ నుండి ఉత్పన్నమయ్యే యాదృచ్ఛిక అధికారం. అందుకని, సంబంధిత ప్రోహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్, ఏదైనా ప్రోహిబిషన్ మరియు ఎక్సైజ్ కేసులకు సంబంధించి స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తిని విడుదల చేయడానికి దరఖాస్తుదారుడు (అనగా) స్వాధీనం చేసుకున్న వాహన యజమానిని సంప్రదించాలి, ఇవి వేగంగా అరుగుదల లేదా సహజ క్షీణతకు లోబడి ఉంటాయి.

22) బాణావతు బాబు వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఇతర 2 కేసుల్లో గౌరవనీయులైన ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ఈ క్రింది పేరా 8, 9 పేరాల్లో పొందుపరచడం పట్ల నా అభిప్రాయం:

8. అయితే, అద్దెకు సరుకుల రవాణాకు ఉపయోగించే ఆటో అయిన ఈ వాహనం తమదేనని పిటిషనర్ వాదించారు. దానిని అద్దెకు నడుపుతూ జీవనం సాగిస్తున్నాడని పేర్కొన్నారు. అందువల్ల, సమగ్ర పరిశీలన మరియు దర్యాప్తు మరియు తరువాత జప్తు చర్యలు ప్రారంభించబడే వరకు, మోటారు వాహనాన్ని ఉపయోగించకపోతే, అది తుప్పుపట్టి తరువాత నిరుపయోగంగా మారే అవకాశం ఉంది, మరియు దాని విలువ

వేగంగా క్షీణించే అవకాశం ఉంది, దానిని ఉపయోగించకుండా ఉంచితే మరియు తుప్పు పట్టడం జరిగితే, ముఖ్యంగా, ఎలక్ట్రానిక్ విడిభాగాలు మరియు భాగాలను అమర్చిన ఆధునిక మోటారు వాహనాలకు క్రమం తప్పకుండా ఉపయోగించాల్సిన అవసరం ఉంది, లేనిపక్షంలో, సూక్ష్మ ధూళి కణాలు మరియు ఇతర ప్రతికూల పదార్థాలు పేరుకుపోవడం వల్ల అవి జామ్ అవుతాయి. అందువల్ల, మోటార్ వెహికల్ ఇన్స్పెక్టర్ ద్వారా విలువైన ఏదైనా మోటారు వాహనాన్ని పొందడం రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకు మంచిది, ఆ తరువాత, విశ్వసనీయమైన గుర్తింపు రుజువును సమర్పించినంత వరకు మరియు మోటారు వాహనం యొక్క రిజిస్ట్రేషన్ సర్టిఫికేట్ కాపీని ఉంచినంత వరకు, దాని మధ్యంతర కస్టడీని యాజమాన్యాన్ని క్లెయిమ్ చేసిన వ్యక్తికి అప్పగించడం. ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ఎల్లప్పుడూ సదరు వాహనాన్ని తరువాతి సమయంలో కూడా కనుగొనే స్థితిలో ఉంటారు.

9. అందువల్ల, వాహన యజమాని రిజిస్ట్రేషన్ సర్టిఫికేట్ కాపీ, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ కాపీ, యజమాని మరియు డ్రైవర్ యొక్క గుర్తింపు రుజువును సమర్పించడం మరియు వాహనానికి ఎల్లప్పుడూ బీమా ఉంటుందని యజమాని నుండి హామీ పొందడం వంటి వాటికి లోబడి, మోటారు వాహన యజమానికి మధ్యంతర కస్టడీని అప్పగించడం వల్ల సౌలభ్య సమతుల్యత ఎల్లప్పుడూ అనుకూలంగా ఉంటుంది. మరియు దాని క్రమానుగత నిర్వహణ మరియు నిర్వహణకు హాజరు కావడం ద్వారా మరియు సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ & ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ తో సమానంగా చెల్లించాల్సిన ఏదైనా జాతీయ బ్యాంకులో డ్రా చేసిన ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్ రసీదు రూపంలో సహేతుకమైన మొత్తాన్ని జమ చేయడం ద్వారా అతను దానిని మంచి స్థితిలో ఉంచుతాడు. ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ స్టేషన్లతో పాటు కోర్టు ఆవరణలో రద్దీని తగ్గించడానికి ఇది సహాయపడుతుంది.

2020:APHC:33861

23) కుప్పిలి రవికుమార్ వర్సెస్ ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ కమిషనర్, ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్ మరియు ఇతరులు వివరించిన చట్టపరమైన స్థితిని పరిగణనలోకి తీసుకొని, ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 (1) ప్రకారం, సెక్షన్ 45 కింద జప్తు చేయడానికి బాధ్యత వహించే ఏదైనా స్వాధీనం చేసుకున్నా లేదా నిర్బంధించినా, అటువంటి ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకుని నిర్బంధించాలి. ఎటువంటి అకారణ జాప్యం లేకుండా, స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తిని ఆ ప్రాంతంపై అధికార పరిధి ఉన్న ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు సమర్పించండి.

24) 4వ ప్రతివాది నియంత్రణలో పనిచేసే అధికారులు చట్టబద్ధ పాలనను మరియు సంబంధిత చట్టాల కింద సూచించిన ప్రక్రియను అనుసరించడం చట్టబద్ధమైన కర్తవ్యం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం 1968 ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరానికి సీజ్ చేసిన వాహనాలను అకారణంగా తమ ఆధీనంలో ఉంచుకుని 4వ ప్రతివాది నియంత్రణలో పనిచేస్తున్న అధికారులు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 46 ప్రకారం నిర్దేశించిన ప్రక్రియను అనుసరించి సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ కు కేసు రికార్డుతో సహా సమర్పించకుండా చర్యలు తీసుకోవడం. 1968 భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21ను చట్టవిరుద్ధంగా, ఏకపక్షంగా, అన్యాయంగా, ఉల్లంఘించడమే తప్ప మరేమీ కాదు.

25) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968లోని సెక్షన్ 46 కింద నిర్దేశించిన విచారణ పూర్తయిన తర్వాత సంబంధిత స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్లు స్వాధీనం చేసుకున్న సీజ్ యొక్క చెల్లుబాటు మరియు చట్టబద్ధతను సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ నిర్ణయించాలి. జప్తు ప్రక్రియ పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో వాహనాలను పోలీసు శాఖ స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్ల కార్యాలయం ఆవరణలో లేదా ఇతర చోట్ల ఉంచడం వల్ల ఎండలు, వర్షం కారణంగా ఆయా వాహనాలు దెబ్బతినే అవకాశం ఉంది. వాహన యజమానికి అనుకూలంగా విచారణ ముగిస్తే, వాహన యజమానికి

2020:APHC:33861

నష్టపరిహారం చెల్లించడానికి ప్రభుత్వ ఖజానా నుండి రాష్ట్రమే ఖర్చును భరించాలి. ఈ అంశాలను, కేసుల తీవ్రతను పరిగణనలోకి తీసుకుని ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం 1968లోని సెక్షన్ 46 ప్రకారం సీజ్ చేసిన వాహనాలను మధ్యంతర కస్టడీకి విడుదల చేసేందుకు కాంపిటెంట్ అథారిటీ తగిన నిర్ణయం తీసుకోవాలి. సీజ్ చేసిన వాహనాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం 1968 సెక్షన్ 46 ప్రకారం అధికారం ఉన్న కాంపిటెంట్ అథారిటీ ముందు 4వ ప్రతివాది నియంత్రణలో పనిచేసే అధికారులు సహేతుకమైన వ్యవధిలో సమర్పించకపోవడం పిటిషనర్లకు మధ్యంతర కస్టడీ కోరడానికి చట్టం కల్పించిన చట్టబద్ధమైన హక్కులను హరించడమే తప్ప మరేమీ కాదు. ఇది స్థిరమైన చట్టం ప్రకారం అనుమతించబడదు.

26) పైన పేర్కొన్న అంశాల నేపథ్యంలో, సీజ్ చేసిన వాహనాలను ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు హాజరుపరచడంలో అకారణ జాప్యానికి కారణమైన ఏపీ ఎక్సైజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 34(ఎ) కింద శిక్షార్హమైన కేసులో పిటిషనర్ల ప్రమేయం ఉందని ఆరోపిస్తూ పిటిషనర్ల వాహనాలను సీజ్ చేసిన 4వ ప్రతివాది నియంత్రణలో పనిచేస్తున్న అధికారుల చర్యను పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968 యొక్క సెక్షన్ 46 ప్రకారం సమర్థుడైన అధికారి, చట్టవిరుద్ధం, నిరంకుశం, అన్యాయం మరియు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 ను ఉల్లంఘిస్తుంది.

27) పై అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఈ రిట్ పిటిషన్ను కింది ఆదేశాలతో అనుమతిస్తారు.

2020:APHC:33861

(i) పిటిషనర్ వాహనాన్ని సీజ్ చేసిన స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్, ఈ రోజు నుండి మూడు (03) రోజుల్లో సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు సదరు వాహనాన్ని సమర్పించాలి.

(2) 4వ ప్రతివాది అంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ డీజీపీ తన కిందిస్థాయి అధికారులకు అవసరమైన ఆదేశాలు జారీ చేసి నేటి నుంచి ఈ ఉత్తర్వులను అమలు చేసేలా చూడాలని ఆదేశించారు.

(3) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1968లోని సెక్షన్ 46 ప్రకారం విచారణ పెండింగ్ లో ఉన్న మధ్యంతర కస్టడీ కోసం సీజ్ చేసిన వాహనాన్ని విడుదల చేయాలని పిటిషనర్ అనగా వాహన యజమాని సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు తన దరఖాస్తును వెంటనే సమర్పించవచ్చు.

(iv) వాహనాన్ని మధ్యంతర కస్టడీ కోసం విడుదల చేయాలని వాహన యజమాని దాఖలు చేసిన దరఖాస్తును అటువంటి దరఖాస్తు తేదీ నుండి మూడు (03) రోజుల వ్యవధిలో పరిష్కరించాలని సంబంధిత ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ డిప్యూటీ కమిషనర్ ను ఆదేశిస్తారు.

(v) పైన పేర్కొన్న మూడు (03) రోజుల సమయం, భవిష్యత్తులో వాహనాల సీజ్ లకు కూడా వర్తిస్తుంది.

28) ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ హాజరును మినహాయించారు.

29) అయితే ఖర్చులకు సంబంధించి ఎలాంటి ఉత్తర్వులు ఉండవు.

2020:APHC:33861

పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే, పర్యవసానంగా మూసివేయబడతాయి.

జస్టిస్ బట్టు దేవానంద్

Dt.24.06.2020

గమనిక: రేపు సి.సి ని జారీ చేయండి

B/o

PGR

ఎల్.ఆర్. కాపీ మార్క్ చేయాలి.